

Innholdsfortegnelse

1	Introduksjon	3
1.1	Introduksjon: litteratur	3
1.2	Introduksjon: språk	3
2	Oppbygging av oppgaven	4
2.1	Oppbygging av oppgave: litteratur	5
2.1.1	Analyseoppgave	5
2.1.2	Teorioppgave	6
2.2	Oppbygging av oppgaven: språk	8
3	Skrivetips	10
3.1	Skriveprosessen	10
3.2	Emnesetninger	11
3.3	Avsnitt eller innrykk?	12
3.4	Kilder og kildekritikk	12
3.4.1	Når skal man referere til kilde?	13
3.4.2	Plagiat	13
4	Litteraturreferanser	14
4.1	Referanse i brødtekst	14
4.1.1	Referanse til annen bok (generelt)	14
4.1.2	Referanse til annen bok (spesielle sider)	14
4.1.3	Referanse med forfatterens navn i din tekst	15
4.1.4	Referere til tidsskrift og antologier	15
4.1.5	Referere til sekundærkilder	15
4.1.6	Referere til flere forfattere	16
4.1.7	Samme forfatter, samme utgivelsesår	16
4.1.8	Personlig kommunikasjon	17
4.1.9	Ordforklaring	17
4.2	Sitat i brødtekst	17
4.2.1	Sitat med utelatt tekst	17
4.2.2	Sitere en tekst med skrivefeil	18
4.2.3	Utheve eller understreke noe i et sitat	18
4.2.4	Endre ordstilling i et sitat	19
4.2.5	Sitat som allerede inneholder bruk av anførselstegn	19
4.2.6	Skille mellom korte og lange sitater	20
4.3	Avsluttende litteraturliste	20
4.3.1	Bok	21
4.3.2	Tidsskriftsartikkel (papir og online)	21
4.3.3	Enkeltbidrag i artikkelsamling eller antologi	22
4.3.4	Avisartikkel (papir og online)	22
4.3.5	Websider	22

4.3.6	Kilder uten forfatter	23
4.3.7	Flere forfattere.....	23
5	Formelle krav til oppgaver ved INL	24
6	Appendiks: Eksempel på litteraturliste	25

Å skrive en oppgave ved INL¹ - betaversjon

1 Introduksjon

I dette heftet finner du en del tips som vil gjøre det enklere for deg å lykkes med å skrive en god oppgave i et språklig emne. I løpet av nordiskstudiet må du skrive flere tekster med ulik lengde og innenfor ulike fagområder. En del av oppgaveskrivingen er lik innenfor de ulike tradisjonene, som f.eks. hvordan man setter inn litteraturreferanser, men noe vil også være forskjellig i de ulike fagtradisjonene.

1.1 Introduksjon: litteratur

Analyseoppgaver tar gjerne utgangspunkt i en skjønnlitterær tekst fra en av de tre hovedsjangrene epikk, lyrikk og dramatikk, og ber deg gi en analyse av den aktuelle teksten. I oppgaven skal du vise at du har innsikt i teksten, at du evner å reflektere analytisk, og at du på en selvstendig måte kan bruke den faglige kunnskapen du har tilegnet deg. Temaet skal framstilles på en faglig, kritisk måte. To gode starttips: les teksten sakte og grundig, og orienter deg om tidsperioden den tilhører. Ved å skrive ulike typer analyseoppgaver – og diskutere aktuelle problemstillinger med andre – vil du lære deg å skrive gode akademiske oppgaver.

1.2 Introduksjon: språk

Start med å lese oppgaveteksten grundig slik at du er sikker på at du har forstått hva oppgaven ber deg om å gjøre. Hvis oppgaven spør etter Ivar Aasens språknormeringsprinsipper, besvarer du ikke oppgaven ved å skrive alt du vet om Ivar Aasens liv og årstall for når han ga ut "Det norske Folkesprogs Grammatik". Det er også viktig å avgrense oppgaven. Ut i fra oppgaveteksten må du vurdere

¹ Dette heftet er i stor grad bygd på "Om oppgaveskriving ved INL" av Therese Tungen og Øyvind Prytz, som tar for seg hvordan man skal lykkes med oppgaver i tekstanalyse. Therese og Øyvind har vært så rause med teksten sin at vi har fått lov til å gjenbruke store deler av deres tekst i dette heftet. Først og fremst har vi kopiert de generelle tipsene om oppgaveskrivingen samt det som spesielt gjelder litteratur i kapittel 1, 2 og 3. Vi har også i stor grad hermet etter det originale heftets struktur.

hvilke tilgrensende tema det kan være naturlig å nevne, og hvilke som vil være utenfor det oppgaveteksten spør om. Selv om Ivar Aasen og Knud Knutsen ofte opptrer som motpoler i språkpolitikken i den samme tidsperioden, er det ikke sikkert at det er naturlig å presentere eller problematisere forholdet mellom disse to i en oppgave som etterspør Ivar Aasens normeringsprinsipper. I tillegg er det viktig at du bruker presis fagterminologi, og viser at du behersker den faglige kunnskapen du har tilegnet deg. Hvis du i en syntaktisk oppgave, omtaler leksikalske elementer som "ordet" og "setningen" i stedet for f.eks. "substantiv" og "relativsetning", viser dette dårlig presisjon i bruk av fagterminologi.

Å sitere fra læreboka eller annen litteratur kan være nødvendig, men husk at et sitat aldri er selvforklarende. Det betyr at hvis du siterer regelen for verbflytting i moderne norsk, skal du **alltid** relatere sitatet til temaet eller det aktuelle eksemplet i oppgaven din. Et sitat har ingen hensikt dersom sitatet ikke kobles til teksten, og du har ansvaret for å vise leseren denne koblingen.

2 Oppbygging av oppgaven

George Bernhard Shaw ga en gang følgende beskrivelse av hvordan man skal holde en tale: "Tell'em what you're gonna tell'em. Tell'em it. Then tell'em you've told'em it." Det samme gjelder ved oppgaveskriving. En oppgave består av tre deler: innledning, hoveddel og konklusjon. Først skal du si hva du skal gjøre, så skal du gjøre det, og til slutt skal du si hva du har gjort. I mindre oppgaver kan som regel innledningen og avslutningen begrenses til omtrent en halv side hver. Du bør ha klart for deg hva oppgaveteksten ber deg om å gjøre. Alle komponentene i en oppgavetekst skal besvares, og vær forsiktig med å bevege deg for langt utenfor hva den ber om. For din egen del kan du skrive ned de viktigste ordene i oppgaveteksten og definere dem for deg selv. Hvis du synes oppgaven er for generell, og hvis den kan tolkes i flere retninger, bør du klargjøre hvordan du har valgt å tolke den. Problemstillingen formulerer du klart og tydelig i begynnelsen av oppgaven. Presenter oppgaven og hvordan du tenker å løse den. I stedet for å velge den enkleste måten, som er å sette "Jeg skal i denne oppgaven" foran oppgaveteksten, bør du i stedet formulere problemstillingen med egne ord.

Innledningen legger premissene for besvarelsen og justerer leserens forventninger inn mot det oppgaven handler om. Her har du mulighet til å rettferdiggjøre din måte å løse oppgaven på, ved å fortelle hva *du* har valgt å legge vekt på. En god avgrensning gir oppgaven en rød tråd, og gjør det enklere å strukturere stoffet. Slik blir oppgaven mer interessant både for deg og for leseren. Uansett oppgaveformulering vil det lønne seg å gi en kort innføring i det temaet du har valgt, men avgrens deg til informasjon som belyser temaet i oppgaven, og kom raskest mulig i gang med å besvare det oppgaven handler om. Det kan også være nyttig å bruke et avsnitt på å klargjøre bruken av eller definere sentrale begreper, gjerne med henvisning til pensumlitteraturen.

2.1 Oppbygging av oppgave: litteratur

2.1.1 Analyseoppgave

Mange er usikre på hva det faktisk betyr å analysere en tekst. Forklart på en enkel måte tar du i en analyse for deg teksten del for del og undersøker de enkelte bestanddelene. Hva du legger vekt på vil avhenge av både sjanger og hvilken periode teksten tilhører. Hvis oppgaven dreier seg om en fortellende tekst, kan enkeltdelene være alt fra fonetiske detaljer til overordnede handlingsstrukturer.

Ofte vil vi ha en intuitiv fornemmelse av hva teksten handler om og hvordan den virker på oss som lesere. Analysen handler om å kunne identifisere de virksomme elementene og se dem i sammenheng med hverandre. Hvilke motiver finner du? Går det an å utlede ett eller flere temaer fra enkeltmotivene? Hvordan virker stil, toneleie og tekstens struktur inn på helheten? Ulike tekster inviterer til ulike spørsmål, men det vil i de fleste tilfeller være relevant å undersøke sammenhengen mellom tematikk og form. Vis *hvordan* teksten fungerer, og hvordan man kan forstå funnene fra analysen. Redegjørelsen din av teksten skal kunne etterprøves av andre. Grunnleggende begreper fra den narrative teorien og eksempler fra teksten vil styrke analysen, og gi leseren bedre innblikk i argumentasjonen din. Det finnes faglitteratur innenfor epikk, dramatik og lyrikk som gir veiledning i hvordan man

analyserer tekster fra hver av hovedsjangrene. Det at en god tekstanalyse forutsetter grundig lesning betyr ikke at du må avgrense deg til ordene i teksten. Du kan i tillegg trekke inn utenomtekstlige faktorer: det kan være tekstens litteraturhistoriske tilhørighet, sjangerkonvensjoner, eller hvordan teksten reflekterer over aktuelle sosiale eller politiske spørsmål.

Oppgaven skal avsluttes med en oppsummering. Hvordan har du behandlet spørsmålene i oppgaveteksten? Hvilke svar har du evt. kommet fram til? Før du kommer til avslutningen skal du ha gjort deg ferdig med all redegjørelse, sammenligning og drøfting. Avslutningen bør ikke dermed å bli en kjedelig oppsummering. I et fag som litteraturvitenskap skal det være rom for refleksjon. Du kan her velge å sette oppgaven i en større sammenheng, eller komme med poengterte formuleringer som løfter nivået på diskusjonen.

2.1.2 Teorioppgave

En del av de samme prinsippene gjelder for analyseoppgaver og teoretiske oppgaver, og de formelle reglene er de samme. Det finnes likevel noen viktige prinsipper du må ta hensyn til når du skal skrive en teoretisk oppgave.

Teoretiske oppgaver tar utgangspunkt i en faglig problemstilling fra vedkommende modul. En oppgave kan for eksempel bestå i å drøfte et gitt tema, dvs. sette ulike perspektiver opp mot hverandre, vurdere synspunkter og foreta egne vurderinger. I mange oppgaver vil det være aktuelt å trekke inn kunnskaper fra flere deler av pensumet. En viktig målsetting med oppgaveskriving på basisnivå er at du lærer deg å framstille et tema på en faglig, kritisk måte. Å være kritisk betyr i denne sammenhengen ikke at du nødvendigvis er negativ til andres perspektiv, men at du begrunner din tilslutning til et resonnement eller peker på svakheter i resonnementet hvis det trengs. Du bør vise at du har innsikt i det teoretiske materialet, kunnskap om den historiske konteksten, at du evner å reflektere analytisk og at du på en selvstendig måte kan bruke den kunnskapen du har tilegnet deg.

Også en teorioppgave består av en innledning, hoveddel og avslutning, og i mindre oppgaver bør innledningen og avslutningen avgrenses til en halv side hver. Uansett oppgaveformulering vil det lønne seg å gi en kort innføring i det temaet du

har valgt ved å sette det inn i en litteraturhistorisk/vitenskapelig kontekst. Trekk gjerne inn noen få kilder som kan gi leseren en objektiv vurdering av den aktuelle problemstillingen og teksten. Du må selv vurdere om du vil ha med kontekstualiseringen i innledningen, eller om oppgaven blir bedre om du forklarer konteksten underveis. Det kan også være nyttig å bruke et avsnitt på å klargjøre bruken av eller definere sentrale begreper, gjerne med henvisning til pensumlitteraturen. Enkelte begreper skifter betydning fra en historisk periode til en annen, og det kan være at du må gjøre rede for hvordan begrepet blir brukt i sammenhengen, og hvordan du forstår det.

Hvis det er aktuelt å trekke fram tidligere forskning er det i en kort oppgave ofte nok å henvise til et par, tre kilder. Det kan være til god hjelp for deg selv, vise at du har innsikt i emnet og gi leseren en objektiv vurdering av teksten og perioden. Når du har gitt en innføring i tematikk og kontekst, er det særlig i en kort oppgave hensiktsmessig å fokusere oppmerksomheten på det oppgaven ber om så tidlig som mulig. Hovedvekten skal ikke ligge på forfatterens liv eller den historiske perioden, med mindre oppgaven ber om det. Konsentrer deg om å svare på spørsmålet du blir stilt, og trekk inn de elementene som er nødvendig for å belyse spørsmålet.

Det gjelder å lese grunnteksten grundig. Se på tekstens retorikk, hvordan argumentasjonen er bygd opp. Å undersøke tekstens oppbygning vil gjøre hovedtematikken tydeligere. I oppgaven din bør du gå i dialog med teksten, men du må også ta hensyn til hvilken periode og hvilke omstendigheter den er forfattet under. Påstandene du kommer med må begrunnes. Du må selv vurdere om du skal sitere eller parafasere fra teksten. Poenget er at leseren selv får mulighet til å vurdere hva du diskuterer i oppgaven din. Godt utvalgte sitater gjør en slik vurdering mulig, men sitatene må kommenteres. De er ikke i seg selv argumenterte. Har du nevnt motargumenter som kan skape et mer balansert inntrykk av din lesning?

Noen spørsmål som kan hjelpe deg på vei:

- I hvilken periode levde og virket forfatteren av teksten?
- Kan hun eller han plasseres innenfor en litteraturvitenskapelig retning?
- Hva er artikkelens hovedidé?

- Hva er forfatterens mest originale teoretiske bidrag? – Hvem er teoretikerens hovedmotstander og hvorfor? – Hva er artikkelens beste argumenter?
- Finnes det gode motargumenter?
- Har teoretikeren et eksplisitt syn på litteraturvitenskapelig metode?
- Evt. hvilke konsekvenser kan teorien ha for analysen av litterære tekster?

2.2 Oppbygging av oppgaven: språk

Å gi en generell beskrivelse av hvordan en oppgave i språk skal besvares er ikke lett. Språkoppgavene gis innenfor forskjellige fagtradisjoner (yngre språkhistorie, syntaks, pragmatikk, norrønt, sociolingvistik, dialektologi) som alle har sine særegenheter. I norrønt og dialektologi kan det hende at du skal kommentere understreket ord og fraser, mens i syntaks skal du skrive om "formelt subjekt i norsk". Svarene til to såpass forskjellige oppgaveformuleringer vil nødvendigvis også være ganske forskjellige. Uansett fagområde kan det være greit å starte med å konferere med lærebøkene i de aktuelle fagområdene for å se hvordan disse bøkene behandler temaet, men husk at oppgaveteksten ofte er vinklet på en slik måte at du er nødt til å sammenfatte kunnskap fra flere steder i læreboka/flere lærebøker for å gi et tilfredsstillende svar på oppgaven. Du kan altså ikke regne med at du skal kunne slå opp i læreboka og finne Svaret med stor S.

Videre kan det være nyttig å ta utgangspunkt i den såkalte IMRaD-metoden.² Selv om dette mønsteret for artikkel- og oppgaveskriving kanskje passer best for større oppgaver, f.eks. en Master, vil det kunne være til hjelp i en mindre oppgave også. IMRaD er rett og slett en huskeregel for oppbygging av en oppgave:

1. Introduksjon
2. Metode
3. Resultat
4. Diskusjon/Drøfting

I tillegg til de 4 IMRaD-punktene er det lurt å følge den generelle regelen om Innledning, Hoveddel og Konklusjon. ("Hoveddel" tilsvarer altså IMRaDs "metode,

² a i IMRaD står for "and"

resultat og diskusjon".) I en liten oppgave vil det ikke være naturlig å bruke så mye tid på metode, men dersom det er naturlig, kan du nevne hvilken tilnæringsmåte du vil benytte for å besvare oppgaven samt mer overordnede prinsipper du legger til grunn for tilnærmingen din til det aktuelle temaet. **Hvis** dette er aktuelt for den oppgaven som skal besvares!

Det neste punktet, resultat, er der hvor du skal presentere selve svaret/svarene på oppgaveteksten. Det er altså her du skal hovedvekten i oppgaven skal ligge. Her skal du rett og slett vise at du behersker det aktuelle temaet innenfor det aktuelle fagområdet. Her er det også viktig å være nøye med å definere hva som ligger innenfor det oppgaven etterspør, og hva som er et tilgrensende tema, men ikke direkte relevant for oppgaven. Dersom du er i tvil om det er noe du burde tatt med, men føler at dette kanskje vil bringe oppgaven litt "ut av kurs", kan du presisere hvorfor du har valgt å skrive om tema A, men ikke om tema B.

Noen ganger kan det være hensiktsmessig å presentere en generell diskusjon til slutt, slik IMRaD foreslår, men noen ganger kan det være like bra for oppgaven å presentere påstander, tema eller eksempler etterfulgt av en diskusjon, og deretter presentere et nytt tema etterfulgt av en diskusjon av det nye temaet. Her må du selv vurdere hva som fungerer best ut i fra oppgaveteksten og fagområdet.

Det er under punktet Diskusjon du kan briljere og seile oppover på karakterskalaen: her kan du komme med egne observasjoner, vise at du har forstått sammenhengen mellom to tilsynelatende urelaterte fenomen, eller du kan trekke inn andre forståelsesmodeller/forklaringer av samme fenomen som du kanskje har hentet fra andre kilder enn læreboka. Hvis du bruker annen litteratur som grunnlag for å kritisere påstander i f.eks. læreboka, bør du være helt sikker på at du har forstått de andre kildene riktig. Det er ikke bra hvis du tror en artikkel kan brukes som motargument mot noe som står i læreboka, men så viser det seg (ved nærmere gjennomlesning) at det ikke var det forfatteren mente likevel. Hvis du skal bruke annen litteratur enn pensumbøkene, bør du altså være helt sikker på at du har forstått hva den andre litteraturen faktisk påstår.

Til slutt er det lurt å skrive en liten konklusjon for å sammenfatte det du har

sagt noe om i oppgaven. Husk at i konklusjonen skal det **ALDRI** komme noen nye opplysninger, påstander eller spekulasjoner. Å skrive en konklusjon kan også være en kvalitetssikring ved at du sammenlikner det som du har skrevet der, med det som du har skrevet i introduksjonen. Av og til hender det at oppgaven tar en litt annen retning enn det du tenkte i begynnelsen. Forsikre deg derfor om at Introduksjonen (det du sier du **skal gjøre** i oppgaven) samsvarer med Konklusjonen (det du sier at du **har gjort** i oppgaven).

3 Skrivetips

3.1 Skriveprosessen

Kladd: Tenk over hva oppgaven ber deg fokusere på.

Skriv ned det du allerede vet om oppgavens tema. Bruk stikkord og evt. tankekart. Slå opp i pensumlitteraturen og noter de termene og definisjonene som du mener vil være relevant for arbeidet med oppgaven. Det er ikke sikkert alt det du noterer skal være med i den ferdige oppgaven, men det er viktig at du har det helt klart for deg hva oppgaveteksten etterspør.

Skriv et prøveutkast.

Fokuser på utviklingen av teksten, ikke på grammatikk eller hvor velformulert du er.

Vurder utkastet.

Hva skal beholdes, legges til, tas bort, endres, omorganiseres, grunnes videre på? Sørg for at oppgaven ikke spriker i forskjellige retninger. Tenk på hvilke deler som er nødvendige for din argumentasjon, og hvilke som eventuelt faller utenfor og som dermed kan utelates eller flyttes.

Tenk på deg selv som en reiseleder.

Det er du som skal lede leseren gjennom teksten din. Dersom du tar for store sprang i teksten, klarer ikke leseren å henge med på argumentasjonen din. Prøv å sette deg selv inn i leserens sted. Hvilken informasjon må du presentere for leseren for at han/hun skal akseptere din argumentasjon?

Balanser mellom makro- og mikroplan.

Du må gjerne gi konkrete eksempler, men du må hele tiden relatere eksemplene til det overordede temaet. Sett eksemplene inn i en sammenheng og fortell hvordan de relaterer seg til hovedtemaet.

Hold språket på et moderat og forståelig nivå.

Bruk et språk som er naturlig for deg, men unngå muntlige formuleringer.

Det visuelle inntrykket av teksten er viktig.

Teksten skal gi minst mulig motstand, både språklig og grafisk. Mange oppgaver har slurvete grammatikk, mangelfull tegnsetting og mangelfulle referanser til primær- og sekundærlitteratur, noe som faktisk kan føre til stryk.

Bruk gjerne stavekontroll, men les alltid korrektur.

En stavekontroll kan luke unna slurvefeil, men det er **mye** stavekontrollen ikke kan hjelpe deg med, blant annet ordstillingsfeil, tegnsetting og homonyme ord (ord som skrives likt, men har forskjellige betydning). For eksempel, på nynorsk kan du ikke bruke pronomenet "ham", men den nynorske stavekontrollen kommer ikke til å reagere med rød bølgestrek hvis du skriver "*Eg ga ham boka*". Dette er fordi substantivet *ham* i betydningen "ytre kroppsdekke på dyr" er lov å skrive på nynorsk. Du må også vite når stavekontrollen merker noe som feilstavet, som ikke er det. Dette gjelder blant annet sammenskriving av ord: "loppefot" skal skrives som **ett** ord på norsk (og ikke "loppe fot"), til tross for at stavekontrollen merker "loppefot" som feil. At du har tilgang til stavekontroll når du skriver oppgaven, må dermed ikke bli en sovepute. Du må ha god kunnskap om norsk språk for å kunne overprøve stavekontrollen! Få gjerne andre til å lese igjennom teksten din.

3.2 Emnesetninger

Å bruke emnesetninger (*topic sentences*) går ut på at hvert avsnitt skal begynne med en emnesetning, som klart og tydelig uttrykker emnet for avsnittet. Resten av avsnittet vil fungere som en utdyping av dette emnet. Bruk av emnesetninger er en fin øvelse i å skape en rød tråd i oppgaven, og vil gjøre

det mye enklere å disponere stoffet. Teksten blir også lettere å lese. Om du ikke åpner avsnittene dine med en emnesetning, bør du prøve å formulere et klart poeng for deg selv. Tenk at hvert avsnitt skal tilføre oppgaven et nytt poeng, evt. en utdyping av temaet i forrige avsnitt. Riktig bruk av avsnitt (gjerne 3-4 pr. side) gjør det lettere for leseren å orientere seg i oppgaven din, og framhever viktige poenger. Gjør tydelig hva som er hovedideen i det du skriver, og vurder etter hvert om alt du har trukket inn i hvert avsnitt er relevant for å belyse problemstillingen.

3.3 Avsnitt eller innrykk?

Vær konsekvent. Marker skillet mellom avsnittene enten med innrykket førstelinje (tab) eller med en blank linje (uten påfølgende innrykk). Vi anbefaler å bruke innrykk.

3.4 Kilder og kildekritikk

Når man skriver vitenskapelig er det nødvendig å benytte seg av ulike kilder. Man kan bruke faktakunnskap, ideer, argumenter og teorier, enten for å underbygge egne påstander, eller for å argumentere mot tidligere forskning. Det er viktig å markere klart hva som er ens egne bidrag og hva som hentes fra andre. Korrekt bruk av kilder viser at man har lest litteratur om emnet, har oversikt, kan behandle informasjonen selvstendig og at man evner å sette sitt arbeid inn i en større faglig sammenheng. Det lønner seg å gjengi andres synspunkter med egne ord i stedet for å sitere, men også da må det framgå klart hvor man har hentet stoffet fra. Leseren skal kunne identifisere og gjenfinne de kildene du har brukt, og også se hva som er dine avsnitt, tanker og konklusjoner.

Én ting er å skaffe seg relevant informasjon når man jobber med oppgaver eller artikler. En annen ting er å vurdere informasjonens verdi. Kildekritikk er viktig. Kan man stole på den informasjonen man har funnet? Vær spesielt nøye når du henter informasjon fra nettet. Hvem som helst kan publisere hva som helst på nettet uten at det først blir vurdert av eksperter. Tenk også gjennom hva slags informasjon du trenger. Trenger du fakta, meningsytringer, argumenter, beskrivelser, etc.? Hvem har skrevet

informasjonen? Er forfatteren anerkjent og betraktet som kunnskapsrik på fagfeltet? Er utgiveren anerkjent? Å vurdere informasjonens verdi krever øvelse. Vurder språket i den aktuelle boken du vil bruke, og når den ble skrevet. Hvis du bruker en bok fra 1965 som bakgrunn for oppgaven din, kan det være at ny forskning har kommet til nye, interessante opplysninger om emnet. Spør deg fram om du er usikker

3.4.1 Når skal man referere til kilde?

Ved direkte sitat

(sitat = ordrett gjengivelse av noe en annen forfatter har skrevet).

Når man parafraiserer

(parafrase = omskriving, omformulering, også kalt indirekte sitat).

Når man henviser til en spesiell bok eller artikkel.

Det er vanligvis ikke nødvendig å oppgi kilder hvis man skriver noe som er allment kjent og akseptert. Riktig sitering og parafrasering skaper en ryddig tekst, og god kjennskap til formelle krav gir inntrykk av oversikt og god kildekritisk sans.

3.4.2 Plagiat

De samme formelle reglene for bruk av referanse gjelder enten man siterer, parafraiserer eller henviser. Hvis man henter informasjon, tekster eller annet fra kilder som ikke oppgis, bryter man med kravene til vitenskapelighet og kravene til forskningsetisk redelighet. Det samme gjelder hvis det er uklart hva man selv har produsert og hva som er hentet fra andre. Feil eller manglende referanse kalles plagiat. Plagiering kan føre til at man stryker på oppgaven, og kan i verste fall føre til bortvisning fra universitetet. Man kan gjerne diskutere oppgaven med andre og dra nytte av andres synspunkter, men man skal selv stå for skrivingen av oppgaven. Les evt. mer om retningslinjer for behandling av fusk ved NTNU:

www.ntnu.no/studieinformasjon/regler/retningslinjer_fusk.pdf

4 Litteraturreferanser

Du må referere til all litteratur som du har brukt i oppgaven din (jf. 3.4.2 Plagiat). Kildereferansen har to obligatoriske komponenter: en referanse i selve teksten og en fullstendig og korrekt litteraturliste til slutt i oppgaven. Selv om det finnes ulike systemer for litteraturreferanser anbefaler vi det såkalte Harvardsystemet. Hvis du skriver tittelen på bøker eller artikler i brødteksten, skal disse stå i kursiv, jf. 2A.

4.1 Referanse i brødtekst

4.1.1 Referanse til annen bok (generelt)

I selve teksten oppgir du forfatternavn, år og evt. sidetall. Det er ikke nødvendig å ha med sidetall i referansen dersom du omtaler verket som helhet.

EKSEMPEL 1

Fordi barn har en slik bemerkelsesverdig kapasitet til å tilegne seg nye ord, har de blitt omtalt som ”ordstøvsugere” (Pinker, 1994: 151).

4.1.2 Referanse til annen bok (spesielle sider)

Hvis du ønsker å henlede leserens oppmerksomhet mot en eller flere sider i verket, eller hvis du siterer/parafaserer, må du inkludere sidetall. Sidetallet skal stå etter årstallet for utgivelsen. Du kan velge å bruke komma og forkortelsen s. etter årstallet, jf. (2A), eller du kan bruke kolon etter årstallet, jf. (2B). Du må **ikke** veksle mellom disse to oppsettene i samme oppgave. Velg én og bruk den konsekvent.

EKSEMPEL 2A

I boken *Literary Theory. A very Short introduction* står det: “The literary work is a linguistic event which projects a fictional world that includes speaker, actors, events, and an implied audience” (Cullen 2000, s. 30-31).

EKSEMPEL 2B

I boken *Literary Theory. A very Short introduction* står det: “The literary work is a linguistic event which projects a fictional world that includes speaker, actors, events, and an implied audience” (Cullen 2000: 30-31).

4.1.3 Referanse med forfatterens navn i din tekst

Dersom du integrerer forfatterens navn i din egen tekst, er det tilstrekkelig å henvise til årstall og evt. sidetall i parentes.

EKSEMPEL 3A

Chomsky konkluderer med at ”Then each governor assigns only a single Case (1981: 170).

EKSEMPEL 3B

Gjennomgangen av Kayne (1984) og Hellan (1990) vil bli viet større oppmerksomhet enn Chomsky (1981) og Stowell (1981) ettersom de to sistnevnte først og fremst er tatt med for å vise diversiteten i de strukturelle forslagene omkring dobbelt objekt-konstruksjonen.

4.1.4 Referere til tidsskrift og antologier

I løpende tekst er det ingen forskjell på om du refererer til en bok, et tidsskrift eller en antologi. Du henviser til forfatterens etternavn, årstall og evt. sidetall. Det er først når leseren din sjekker den fullstendige litteraturlisten at han/hun ser om det refereres til en bok eller en artikkel.

EKSEMPEL 11

Disse 4 konversasjonsmaksimene ble først foreslått i Grice (1975).

4.1.5 Referere til sekundærkilder

Noen ganger har du ikke direkte tilgang til den opprinnelige teksten/artikkelen/boka. Du har med andre ord funnet et sitat i en bok som siterer noe i en annen bok.

EKSEMPEL 9

Boka Haegeman (1994) som du har tilgang til: To quote Chomsky himself: “Universal grammar may be thought of as some system of principles, common to the species and available to each individual prior to experience” (1981b: 7).

Din tekst: Den mest kjente forkjemperen for dette synet er Chomsky som sier at "Universal grammar may be thought of as some system of principles, common to the species and available to each individual prior to experience" (som sitert i Haegeman 1994).

4.1.6 Referere til flere forfattere

Hvis boka eller artikkelen er skrevet av to forfattere, henviser man til begge forfatterne hver gang man bruker referansen.

EKSEMPEL 12

Hovedforskjellen mellom disse to analysene er at Holmberg og Platzack (1995) sier at alle ikke-ergative aktive verb projiserer Act, mens Falk (1990) hevder at bitransitive verb er bestemt for en dobbel VP i leksikonet. I tillegg antar Holmberg og Platzack (1995) at verbet ikke flytter for å godkjenne det indirekte objektet.

Hvis boka eller artikkelen er skrevet av tre forfattere, skal alle oppgis første gang. Deretter brukes forkortelsen et al.

EKSEMPEL 13

Jeg vil ta utgangspunkt i Gitthetshierarkiet slik det er foreslått i Gundel, Hedberg og Zacharski (1993). Den lingvistiske realiseringen som det refererende uttrykk har, hjelper tilhøreren å gjenfinne den aktuelle referenten fordi den lingvistiske realiseringen signaliserer hvilken kognitiv status referenten har i tilhørers hukommelse eller oppmerksomhet.

Hvis boka eller artikkelen er skrevet av 4 eller flere forfattere, er det vanlig å bruke det første forfatternavnet og et al. også første gang du nevner referansen. De andre forfatternavnene vil da bare opptre i den avsluttende litteraturlisten.

EKSEMPEL 14

I denne diskusjonen av kodeveksling vil jeg først og fremst støtte meg til Mæhlum et. al. (2003).

4.1.7 Samme forfatter, samme utgivelsesår

Hvis du har flere publikasjoner for samme forfatter utgitt samme år, bruker du bokstavene a, b, c... for å skille utgivelsene.

EKSEMPEL 15

Den teoretiske tilnæringsmåten som kanskje best kan gi en adekvat forklaring på dette fenomenet, finner vi beskrevet i Borer (2005a) og Borer (2005b).

4.1.8 Personlig kommunikasjon

Materiale slik som e-post og notater fra forelesere kan brukes, men oppgis da kun som referanse i teksten og føres ikke opp i litteraturlisten bak. Dette fordi det her er snakk om materiale som ikke er blitt publisert og som derfor vil være utilgjengelig for andre. Men når man bruker materiale fra andre, skal det oppgis hvor det kommer fra. Husk å spørre om lov.

EKSEMPEL 16

...og denne måten å uttrykke seg på har eksistert i dette ungdomsmiljøet i siste 5 årene ifølge Bertil Syvertsen (personlig kommunikasjon, 20. januar 2004).

4.1.9 Ordforklaring

ibid. (ibidem = på det samme sted). Kan brukes hvis den **foregående** referansen henviser til samme side, samme kilde.

EKSEMPEL 17

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed diam nonummy nibh euismod tincidunt (sic!) ut laoreet dolore magna aliquam erat

4.2 Sitat i brødtekst

4.2.1 Sitat med utelatt tekst

Hvis du ikke ønsker å ta med alt i den originale setningen, er det mulig å korte ned sitatet i din egen tekst. Da skal du bruke hakeparenteser for å markere at du har fjernet noe fra sitatet. Hakeparentesen skal stå der hvor de utelatte ordene skulle ha stått. Hvis du har fjernet noen ord midt i setningen, skal altså hakeparentesen også plasseres midt i setningen.

EKSEMPEL 4

Originaltekst: Setningsadverbiala har i prinsippet same kategorielle realisering som predikatsadverbiala, så (15) gjeld for begge typane, men eit setningsadverbial er mykje oftare enn eit predikatsadverbial realisert som ein adjektiv- eller adverbfrase.

Din tekst: I boka *Grammatikk: Syntaks og morfologi med norsk i sentrum* står det følgende: "[...] eit setningsadverbial er mykje oftare enn eit predikatsadverbial realisert som ein adjektiv- eller adverbfrase" (Åfarli og Sakshaug 2006: 52).

4.2.2 Sitere en tekst med skrivefeil

Av og til hender det at det sitatet du vil bruke i din tekst, inneholder en skrivefeil i den originale teksten. Du vil jo ikke at leseren av din tekst skal tro at det er DU som har gjort feilen – samtidig har du ikke lov til å endre noe i et sitat. Du marker skrivefeil i sitat med (sic!) bak skrivefeilen.

EKSEMPEL 5

Originaltekst: Dersom det direkte objektet utelates, kan ikke det indirekte objektet få oppfylt sitt krav om komposisjonell rolle.

Din tekst: En liknende påstand finner vi i Brøseth (1991) som skriver at "Dersom det direkte objektet utelates, kan ikke det indirekte (sic!) objektet få oppfylt sitt krav om komposisjonell rolle" (1991: 77).

4.2.3 Utheve eller understreke noe i et sitat

Du skal aldri forandre på noe i et sitat. Dersom du ønsker å legge vekt et ord eller en frase i sitatet ved å kursivere, understreke eller utheve, må du poengtere dette i referansen.

EKSEMPEL 6

I boken *Literary Theory. A very Short introduction* står det: “The literary work is a linguistic event which projects a fictional world that includes speaker, actors, events, and an implied audience” (Cullen 2000: 30-31, min understreking).

4.2.4 Endre ordstilling i et sitat

Av og til passer ikke ordstillingen i den originale teksten med den ordstillingen som må benyttes i din egen tekst. Du kan flytte på ord i originalteksten ved hjelp av hakeparentes, slik at sitatet blir leselig. I eks. 6 har hjelpeverbet [har] blitt flyttet på. Legg merke til at sitatet i teksten din blir ugrammatisk dersom du ikke foretar denne innsettingen. Ad. bruken av [...], jf. 4.1.4.

EKSEMPEL 7

Originaltekst: Foruden dette egentlige hensynsobjektet, hvor dativen nærmest slutter sig til verbet, har dativen ogsaa en videre anvendelse som knyttet til det hele udsagn, angivende den person i hvis interesse, til hvis gavn eller skade en handling foretages (dativus commodi et incommodi).

Din tekst: I tillegg til disse objektene finnes det en liknende sematisk rolle som også har dativ kasus, omtalt i Falk og Torp (1900): “[...] dativen [har] ogsaa en videre anvendelse som knyttet til det hele udsagn, angivende den person i hvis interesse, til hvis gavn eller skade en handling foretages (dativus commodi et incommodi)” (1900: 34).

4.2.5 Sitat som allerede inneholder bruk av anførselstegn

I oppgaven din bruker du anførselstegn for å markere hva som er sitat, og hva som er din egen tekst. Hvis teksten du henter sitatet fra, allerede inneholder anførselstegn, er det vanlig å bytte ut disse med enkle anførselstegn ‘.

EKSEMPEL 8

Originaltekst: Vi “underforstår” visse ting, “snakker mellom linjene” eller “antyder” noe.

Din tekst: I Svennevig (2009) finner vi en annen beskrivelse av fenomenet implikatur: ”Vi ’underforstår’ visse ting, ’snakker mellom linjene’ eller ’antyder’ noe” (2009: 71).

4.2.6 Skille mellom korte og lange sitater

Sitater på 3 linjer (dvs. 3 linjer i din egen tekst) eller mindre skal markeres med anførselstegn foran og bak. Sitatet etterfølges av en referanse, jf. 4.1.1 og 4.1.2.

Hvis sitatet strekker seg over mer enn 3 linjer (i din tekst) skal du bruke innrykk, **enkel** linjeavstand og 11 pkt. skriftstørrelse. Anførselstegnene skal sløyfes, og det skal være blanklinje over og under sitatet. Som vanlig etterfølges sitatet av en referanse.

Eksempel 10

Hans Robert Jauss, som har skrevet om sjangerbegrepet i forhold til middelalderlitteraturen, hevder dessuten at:

This horizon of the expectable is constituted for the reader from out of a tradition or series of preciously known works, and from a specific attitude, mediated by one (or more) genre and dissolved through new works (Jauss 2000: 131).

Kjennskapen vår til en sjanger kan altså gjøre det letter å nærme seg tekstens budskap, noe som nødvendigvis reiser spørsmålet om en sjanger uten videre kan overføres fra en kultur til en annen.

4.3 Avsluttende litteraturliste

En litteraturliste er en alfabetisk oversikt over alle kildene du har referert til i oppgaven. Denne kommer alltid til slutt i oppgaven og er obligatorisk. Vær nøye med litteraturlisten ettersom sensor alltid vil sjekke om kildene er oppgitt på riktig måte. Listen skrives alfabetisk etter forfatterens etternavn. Deretter synkende etter årstall for utgivelsen, eller etter verktittel.

Husk at litteraturlisten skal ha **enkel** linjeavstand!

4.3.1 Bok

Etternavn, fornavn **eller** initialer. (årstall). *Tittel på boka i kursiv*. Utgivelsessted: Forlagets navn.

EKSEMPEL 18A

Åfarli, Tor Anders (1997). *Syntaks – setningsbygning i norsk*. Oslo: Det norske Samlaget.

EKSEMPEL 18B

Åfarli, T. A. (1997). *Syntaks – setningsbygning i norsk*. Oslo: Det norske Samlaget.

Legg merke til at det **ikke** skal være noe punktum mellom fornavn og årstall hvis du velger å skrive årstallet i parentes! Punktumet dukker kun opp ved bruk av initialer.

4.3.2 Tidsskriftsartikkel (papir og online)

Etternavn, fornavn. (år). "Tittel på artikkel i anførselstegn". *Tittel på tidsskrift i kursiv tidsskriftets volum*, sidetall. Jf. 19A.

Hvis du vil ha med nummer på tidsskriftet i tillegg til volum, skal det skrives i parentes etter volumnummeret. Jf. 19B.

Du kan velge om du vil skrive s. foran sidetall. Jf. 19C.

EKSEMPEL 19A

Gundel, J., N. Hedberg og R. Zacharski (1993). "Cognitive status and the form of referring expressions in discourse". *Language* 69, 274-307.

EKSEMPEL 19B

Jay, T. og K. Janschewitz (2008). "The pragmatics of swearing". *Journal of Politeness Research: Language, Behaviour, Culture* 4 (2), 267-288.

EKSEMPEL 19C

Jay, T. og K. Janschewitz (2008). "The pragmatics of swearing". *Journal of Politeness Research: Language, Behaviour, Culture* 4 (2), s. 267-288.

Hvis du har lest en artikkel i et tidsskrift som både finnes elektronisk og i papirformat, trenger du ikke å ta med dato for nedlastning eller URL.

Dersom tidsskriftet **bare** finnes i elektronisk form, skal URLen tas med (eventuelt også hentet dato).

EKSEMPEL 20

Johnston, Margaret A. (2007). "A Review of the Application of Event Studies in Marketing". *Academy of Marketing Science Review*, 11(4), <http://www.amsreview.org/articles/johnston04-2007.pdf> (lastet ned 23. august 2010).

4.3.3 Enkeltbidrag i artikkelsamling eller antologi

Etternavn, Fornavn (år). "Tittelen på kapitlet eller artikkelen". I initialer på redaktør. Etternavn på redaktør (red.): *Tittelen på artikkelsamling/antologi i kursiv*. Utgivelsessted: Forlag, sidetall.

EKSEMPEL 21A

Brøseth, H. (1997). "Dobbelt objekt og tilgrensende konstruksjoner i moderne norsk". I J.T. Faarlund, B. Mæhlum og T. Nordgård (red.): *Utvalde artiklar frå det 7. Møtet Om Norsk Språk i Trondheim 1997*. Oslo: Novus Forlag, s. 13-34.

(red.) er en forkortelse for redaktøren(e) for artikkelsamlinga/antologien.

4.3.4 Avisartikkel (papir og online)

PAPIR: Etternavn, Fornavn (årstall). "Tittel på avisartikkel". *Avisens navn i kursiv*, dag. måned årstall, sidetall.

EKSEMPEL 22

Langved, Åshild (2007). Kraftig økning i selvmordsforsøk. *Dagsavisen*, 5. februar 2007, 4-5.

ONLINE: Etternavn, Fornavn (årstall). "Tittel på avisartikkel". *Avisens navn i kursiv*, dag. måned årstall. URL (dato for når du leste artikkelen i parentes).

EKSEMPEL 23

Haugnes, Gunhild M. (2008). Døtre uten norsk etikk. *Aftenposten*, 22. mars 2008. <http://e24.no/utenriks/article2609636.ece> (lest 13. januar 2009).

4.3.5 Websider

Websider kjennetegnes av å være dynamiske, ta derfor med datoen du lastet ned dokumentet i tillegg til adressen (URL). Har nettdokumentet en dato for sist oppdatering og en copyrightdato - så bruk datoen for siste oppdatering.

Dersom du ikke finner en forfatter, personlig eller org./inst., bruk tittelen på siden/artikkelen. Finnes ikke noe dato så skriv "udatert" eller "u.d." for "uten dato".

4.3.6 Kilder uten forfatter

Hvis du skal referere til noe hvor du ikke kjenner til forfatteren, kan websidens navn brukes som referanse både i den løpende teksten og i litteraturlista. I litteraturlista skal i tillegg URL-en stå samt datoen for når du lastet ned/leste teksten.

EKSEMPEL 24

Riksantikvaren (2010). "Fetsund lenser feirer seg selv". 25. august 2010.
<http://www.riksantikvaren.no/?module=Articles;action=Article.publicShow;ID=120914> (lest 27. august 2010).

4.3.7 Flere forfattere

Etternavn, fornavn, fornavn etternavn og fornavn etternavn. (årstall). *Tittel på boka i kursiv*. Utgivelsessted: Forlagets navn.

Hvis du skal føre opp en artikkel med flere forfattere, gjelder de samme reglene, men jf. kapittel 4.2.2 for hvordan du fører opp selve artikkelnavnet i litteraturlista.

Dersom oppføringen består av flere forfattere, er det bare førsteforfatteren som skal skrives med etternavn først, komma og deretter fornavn. De andre forfatterne skal skrives med fornavn etternavn.

Hvis det er to forfattere, skal det skrives og mellom dem, jf. eksempel 25A.

Hvis det er flere forfattere, skal det skrives og mellom de to siste, jf. eksempel 25B.

Du kan velge mellom fullt fornavn eller initialer. Hvis du velger initialer, husk at punktum bak bokstaven selv om det etterfølges av et komma, jf. eksempel 25C og D.

EKSEMPEL 25A

Nordgård, Torbjørn og Tor Anders Åfarli (1990). *Generativ syntaks. Ei innføring via norsk*. Oslo: Novus Forlag.

EKSEMPEL 25B

Iversen, Harald Morten, Hildegunn Otnes og Marit Skarbø Solem (2007). *Grammatikken i bruk*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.

EKSEMPEL 25C

Nordgård, T. og T.A. Åfarli (1990). *Generativ syntaks. Ei innføring via norsk*. Oslo: Novus Forlag.

EKSEMPEL 25D

Iversen, H.M., H. Otnes og M. S. Solem (2007). *Grammatikken i bruk*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.

5 Formelle krav til oppgaver ved INL

- **Linjeavstand:** 1,5, høyre- og venstremarg: ca. 2,5 cm.
- **Skrift:** 12 punkt Times New Roman (det skal være ca. 2000 tegn pr. side). Husk paginering (sidetall).
- **Avsnitt** markeres med innrykk (tab).
- **Overskrifter:** Bruk store og små bokstaver også i overskrifter, ikke bare store (versaler). Eventuelle mellomtitler bør skille seg typografisk både fra overskriften og fra brødteksten. Ikke bruk punktum etter overskrifter.
- **Sitater:** Hvis et sitat er tre linjer eller kortere, brukes anførselstegn. Hvis det er lengre, brukes innrykk og kompress (enkel linjeavstand), anførselstegnene sløyfes, skriftstørrelsen er 11 punkt og det markeres med blanklinje over og under.
- **Referanser** (litteraturhenvisninger) gis i parentes inne i selve brødteksten.
- **Noter:** Velg mellom fotnoter og sluttnoter. I korte oppgaver kan sluttnoter gi et ryddigere inntrykk.

- **Litteraturliste:** Litteraturlisten skal inneholde alle verk som du har referert til i selve oppgaven, og **bare** disse. Litteraturlisten skal skrives slik det er forklart i 4.3 i dette dokumentet.

6 Appendiks: Eksempel på litteraturliste

Borer, H. (2005a). *Structuring sense volume I: In name only*. Oxford: Oxford University Press.

Borer, H. (2005b). *Structuring sense volume II: The normal course of events*. Oxford: Oxford University Press.

Iversen, H.M., H. Otnes og M. S. Solem (2007). *Grammatikken i bruk*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.

Jay, T. og K. Janschewitz (2008). "The pragmatics of swearing". *Journal of Politeness Research: Language, Behaviour, Culture* 4 (2), 267-288.

Mælhum, B., G. Akselberg, U. Røyneland og H. Sandøy (2003). *Språkmøte. Innføring i sosiolingvistikk*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.

Nordgård, T. og T.A. Åfarli (1990). *Generativ syntaks. Ei innføring via norsk*. Oslo: Novus Forlag.